

Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag

Inleiding

Dit protocol beschrijft hoe je moet handelen bij situaties waarin sprake is van (vermoedens van) seksueel misbruik/ongewenst gedrag en hoe en bij wie deze gemeld moeten worden. Het protocol biedt bescherming aan de melder/degenen die naar het protocol handelen, aan het vermoedelijke slachtoffer en aan degene die beschuldigd wordt. Het protocol geeft ook een verplichting: te handelen op de vastgelegde manier. Het protocol heeft betrekking op het contact tussen vrijwilligers (al diegenen die met onze deelnemers met een verstandelijke beperking werken/in aanraking komen) en deelnemers en op grensoverschrijdende contacten tussen deelnemers onderling. Naast dit meldprotocol is er een klachten- of tuchtprocedure die in werking kan worden gezet na een melding. Ook kan melden leiden tot aangifte wanneer er sprake is van een (vermoeden) van een strafbaar feit. Verder kan melding leiden tot (voorlopige) maatregelen ten opzichte van de beschuldigde. Het bestuur is verantwoordelijk om op een zo zorgvuldig mogelijk en objectieve wijze met elke melding om te gaan. Indien nodig zal het bestuur dan ook een beroep doen op in- of externe deskundigen. Voor Bijzonder Aktief is hiervoor een onafhankelijk Vertrouwenspersoon aangesteld.

Wat is seksueel misbruik?

Wat zegt de wet?

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen. In het Wetboek van Strafrecht staat beschreven wat men verstaat onder Seksueel misbruik.

We willen hier met name noemen:

“Hij die ontucht pleegt met zijn minderjarig kind, stiefkind of pleegkind, zijn pupil, een aan zijn zorg, opleiding of waakzaamheid toevertrouwde minderjarige of zijn minderjarige bediende of ondergeschikte, wordt gestraft met gevangenisstraf of een geldboete”.

Een deelnemer van Bijzonder Aktief is aan de zorg en waakzaamheid van onze stichting toevertrouwd. Dit artikel is dus onverminderd van kracht op al diegenen die deelnemers begeleiden.

Definitie

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag van deelnemers/sporters. Sommige gedragingen zijn door het duidelijke (strafbare) seksuele karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar. Maar bij sommige gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat je wel en wat je niet als seksueel/ongewenst kunt typeren. Als criterium kan worden gehanteerd: of het welzijn van het deelnemer en zijn lichamelijke en psychische integriteit in het geding zijn. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn de 'gevoelens van de deelnemer en niet de 'gedachten of bedoelingen van de volwassene' bepalend. En hetgeen is verwoord in de zedenparagraaf van het Wetboek van Strafrecht. Wij richten ons op de preventie van seksueel misbruik binnen onze stichting. Een breder begrip is seksueel grensoverschrijdend gedrag. Daaronder vallen ook gedragingen die leiden tot seksueel misbruik, of het scheppen van een klimaat waarin misbruik gedijt. We hebben een gedragsreglement ontwikkeld die elk Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag.

Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag

seksueel grensoverschrijdend gedrag buiten de orde verklaart. In het tuchtrecht, de gedragscode en andere semi-juridische documenten gebruiken we deze term. De definitie van seksueel grensoverschrijdend gedrag luidt:

Elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale, digitale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren; en/of plaatsvindt binnen een ongelijke machtsverhouding (volwassene-kind, hulpverlener-cliënt, leerkracht-leerling, trainer-pupil, leiding-jeugdlid, e.d.); en/of andere handelingen of gedragingen van een soortgelijke aard als die strafbaar zijn gesteld in het Wetboek van Strafrecht.

Om welke gedragingen gaat het?

In de gedragscode staat duidelijk verwoord welke gedragingen niet zijn toegestaan. Enkele voorbeelden:

- alle seksuele contacten met mensen met een verstandelijke beperking;
- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen (ook via afbeeldingen, post, telefoon, digitale berichten zoals sms en whatsapp, e-mail, internet);
- intieme relaties tussen leden en begeleiders; - ongewenste aanrakingen.

Signaleringstaak vrijwilligers:

Alle vrijwilligers hebben een taak in het signaleren van (vermoedens van) seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag. We verwachten dat zij niet alleen de grovere vormen serieus nemen, maar ook de zogenaamde 'kleinere' grensoverschrijdingen. Deze komen het meest Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag voor en zijn vaak een signaal voor een klimaat waarin ernstigere vormen meer kans kunnen krijgen. Wanneer je mildere vormen van grensoverschrijdend gedrag signaleert, verwachten we dat je de betreffende perso(o)n(en) daarop aanspreekt en corrigerend optreedt.

Meldplicht bij (vermoedens/signalen) van seksueel misbruik

Iedereen die seksueel misbruik vermoedt, of erover hoort, is verplicht dit te melden bij het dagelijks bestuur (of door een door het bestuur daarvoor aangewezen vertrouwenspersoon). Wanneer medewerkers twijfelen over de ernst of het terecht zijn van een vermoeden, geldt een consultatieplicht bij een vertrouwenspersoon die zij om advies kunnen vragen. De meldplicht overstijgt alle andere belangen die in het geding zouden kunnen zijn, zoals de wens tot geheimhouding bij het slachtoffer. Het is niet aan vrijwilligers om aan waarheidsvinding te doen, dit kan een eventueel juridisch traject verstoren. Let wel: een melding is géén beschuldiging! Na een melding wordt zorgvuldig en objectief onderzocht wat er aan

Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag

de hand is. Er is oog voor zowel de privacy en belangen van het vermoedelijke slachtoffer als die van de beschuldigde.

Het bestuur laat zich desgewenst adviseren door (externe) deskundigen over verdere handelwijzen:

- gesprek met beschuldigde;
- informatief gesprek met de politie;
- instellen calamiteitenteam;
- in gang zetten meldprocedure;
- aangifte bij politie;
- voorlopige maatregelen t.a.v. de vermoedelijke pleger/beschuldigde;
- veiligstellen en opvang van het slachtoffer;
- informatie aan betrokkenen;
- nazorg.

Voorlopige zwijgplicht na een melding

Naast de meldplicht geldt een voorlopige zwijgplicht voor het bestuur, de melder en vrijwilligers binnen de stichting ten opzichte van derden. Natuurlijk kunnen deze betrokkenen zich wel uiten bij de vertrouwenspersoon. Een voorlopige zwijgplicht is nodig zodat er niet meer personen bij een zaak worden betrokken dan voor een zorgvuldige behandeling noodzakelijk is. Er moet worden voorkomen dat geruchten ontstaan en iemand al bij voorbaat als 'schuldig' wordt bestempeld. De zwijgplicht is ook belangrijk om te zorgen dat een eventuele strafrechtelijke procedure niet wordt belemmerd.

Vertrouwenspersoon

Een vertrouwenspersoon is iemand bij wie deelnemers, vrijwilligers, (ploeg)leiding, bestuur en ouders terecht kunnen met vermoedens of kennis van grensoverschrijdend gedrag zoals seksuele intimidatie of seksueel misbruik. De vertrouwenspersoon is erg belangrijk om het melden van seksuele intimidatie of seksueel misbruik laagdrempelig te maken. Ook voor een beschuldigde van ongewenst gedrag of seksueel misbruik is het belangrijk dat hij of zij zich kan wenden tot een vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon biedt bij een melding een luisterend oor en geeft informatie over de stappen die gezet kunnen worden. Bij alle vermoedens van seksuele intimidatie of seksueel misbruik kan een beroep op de vertrouwenspersoon worden gedaan.

Vertrouwenspersoon: Ton de Jong 0623205803

Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag

Hoe te handelen bij vermoedens of feiten rond seksueel misbruik

Er zijn vele signalen die op seksueel misbruik kunnen duiden, maar het belangrijkste signaal is misschien wel: ik heb het gevoel dat er iets niet klopt. Ga bij jezelf het volgende na en probeer alleen feiten te benoemen:

- Wanneer begon de ongerustheid? Waardoor? Wat is er precies gebeurd?
- Om welke signalen gaat het? Wanneer doen ze zich voor?
- Zijn er geleidelijke of plotselinge gedragsveranderingen? Hoe lang is dit al aan de hand?

Het kan ook zijn dat een deelnemer of vrijwilliger je spontaan vertelt over het misbruik, een ouder of begeleider zijn/haar zorgen naar je uitspreekt, of dat je het zelf ter plekke constateert.

Doen:

- Zorg voor de veiligheid van het lid;
- Als je iemand op heterdaad betrapt:
 - laat het slachtoffer niet alleen;
 - meld het onmiddellijk aan een bestuurslid;
 - als de situatie bedreigend is: bel 112 zodat de politie kan ingrijpen;
 - laat de toestand zoveel mogelijk onaangeroerd in verband met eventueel sporenonderzoek. Bel de zedenpolitie (112), meld waarover het gaat en vraag om instructies.
- Stel zo weinig mogelijk vragen. Luister en stel het lid op zijn/haar gemak;
- Schrijf alles zo letterlijk en feitelijk mogelijk op, ook de vragen die je hebt gesteld;
- Vertel dat je verplicht bent het verhaal aan het dagelijks bestuur te melden, maar dat er geen stappen buiten medeweten van het slachtoffer om worden genomen;
- Meld het vermoeden direct bij het bestuur. Bij twijfel consulteer de vertrouwenspersoon van onze stichting;
- Verwijs de persoon desgewenst naar een vertrouwenspersoon;
- Blijf beschikbaar voor het mogelijke slachtoffer en blijf de normale begeleiding bieden.

Meldprotocol seksueel misbruik/ongewenst gedrag

Laten:

- Handel nooit op eigen houtje!
- Hoor het vermoedelijke slachtoffer niet uit. Het uithoren van het vermoedelijke slachtoffer en/of het spreken met contactpersonen van het vermoedelijke slachtoffer kan een eventueel juridisch traject verstoren. Het is niet aan de vrijwilliger om aan waarheidsvinding te doen!
- Neem bij een vermoeden nooit zelf contact op met de vermoedelijke pleger. De beste manier om het misbruik te stoppen en aan te pakken, is een objectief en een officieel onderzoek.
- Denk aan de (voorlopige) zwijgplicht!
- Beloof nooit geheimhouding, ook niet wanneer een slachtoffer erom vraagt.

Hoe te handelen als organisatie

Mocht de organisatie van Bijzonder Aktief signalen ontvangen die op seksueel misbruik kunnen duiden dan gaat automatisch de meldcode seksueel misbruik/ongewenst gedrag inwerking.